

חק לישראל – פרשת תרומה ליל שישי

(לח) ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור: (לח) ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור: (לח) וצבתהא ומחתתהא דדהב דכי:

(לט) כפר זהב טהור יעשה אתה את כל הפלים האלה: (לט) כפר זהב טהור יעשה אתה את כל הפלים האלה: (לט) כפרא דדהב דכי יעבר יתה ית כל מניא האליו:

(מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר: (מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר: (מ) וחזי ועביד כדמותהון דאת מתחזי כטורא:

כו (א) ואת המשכן תעשה עשר יריעת שש משזר ותכלת וארגמן ותלעת שני כרבים מעשה חשב תעשה אתם: (א) ואת המשכן תעשה עשר יריעת שש משזר ותכלת וארגמן ותלעת שני כרבים מעשה חשב תעשה אתם: (א) וית משכנא תעבד עשר יריעו דבוז שזיר ותכלא וארגנא וצבע זהורי צורת כרובין עובד אמן תעבד יתהון

ב (ב) ארף היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לכל היריעת: (ב) ארף היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לכל היריעת: (ב) ארפא דיריעתא תדא עשריו ותמני אמין ופתיא ארבע אמין דיריעתא תדא משחתא תדא לכל יריעתא:

ג (ג) חמש היריעת תהיון חברת אשה אל אחתה וחמש יריעת חברת אשה אל אחתה: (ג) חמש היריעת תהיון חברת אשה אל אחתה וחמש יריעת חברת אשה אל אחתה: (ג) חמש יריעו ויהון מלפפו תדא עם תדא וחמש יריעו מלפפו תדא עם תדא:

ד (ד) ועשית ללאת תכלת על שפת היריעה האחת מקצה בחברת וכן תעשה בשפת היריעה הקיצונה במחברת השנית: (ד) ועשית ללאת תכלת על שפת היריעה האחת מקצה בחברת וכן תעשה בשפת היריעה הקיצונה במחברת השנית: (ד) ותעבד ענובין דתכלא על שפתא דיריעתא תדא מסטרא בית לופי וכן תעבד בשפתא דיריעתא בסטרא דבית לופי תניתא:

ה (ה) חמשים ללאת תעשה ביריעה האחת וחמשים ללאת תעשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבילת הללאת אשה אל אחתה: (ה) חמשים ללאת תעשה ביריעה האחת וחמשים ללאת תעשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבילת הללאת אשה אל אחתה: (ה) חמשיו ענובין תעבד ביריעתא תדא וחמשיו ענובין תעבד בסטרא דיריעתא דבית לופי תנינא מכונון ענובניא תדא לקבל תדא:

ו (ו) ועשית חמשים קרסי זהב וחברת את היריעת אשה אל אחתה בקרסים והיה המשכן אחד: (ו) ועשית חמשים קרסי זהב וחברת את היריעת אשה אל אחתה בקרסים והיה המשכן אחד: (ו) ותעבד חמשיו פורפין דדהב ותלפף ית יריעתא תדא עם תדא בפופיא ויהי משכנא חד:

ז (ז) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעת תעשה אתם: (ז) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעת תעשה אתם: (ז) ותעבד יריעו מעזי לפרסא על משכנא תדא עשרי יריעו תעבד יתהון:

ח (ח) ארף היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לעשתי עשרה יריעת: (ח) ארף היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לעשתי עשרה יריעת: (ח) ארפא דיריעתא תדא תלתיו אמין ופתיא ארבע אמין דיריעתא תדא משחתא תדא לתדא עשרי יריעו:

ט (ט) וחברת את חמש היריעת לבד ואת שש היריעת לבד וכפלת את היריעה הששית אל מול פני האהל: (ט) וחברת את חמש היריעת לבד ואת שש היריעת

חק לישראל – פרשת תרומה ליל שישי

לְבַד וְכַפֵּלְתָּ אֶת הַיְרִיעָה הַשֵּׁשִׁית אֶל מוֹל פְּנֵי הָאֹהֶל: (ט) וְתִלְפַף יָת חָמֵשׁ יְרִיעוֹ לַחוּד וְיָת שֵׁיט יְרִיעוֹ לַחוּד וְתִיעוּדָה יָת יְרִיעָתָא שְׁתִּיתָא לְקַבַּל אַפִּי מִשְׁכָּנָא:

(י) וְעִשִּׂיתָ חֲמִשִּׁים לְלָאֵת עַל שַׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת הַקִּיצָנָה בְּחֶבְרַת וְחֲמִשִּׁים לְלָאֵת עַל שַׂפַת הַיְרִיעָה הַחֲבֶרֶת הַשֵּׁנִית: (י) וְעִשִּׂיתָ חֲמִשִּׁים לְלָאֵת עַל שַׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת הַקִּיצָנָה בְּחֶבְרַת וְחֲמִשִּׁים לְלָאֵת עַל שַׂפַת הַיְרִיעָה הַחֲבֶרֶת הַשֵּׁנִית: (י) וְתַעֲבֹד חֲמִשִּׁין עֲנוּבִין עַל שַׂפָתָא דִירִיעָתָא חָדָא בְּסִטְרָא בֵּית לּוּפִי וְחֲמִשִּׁין עֲנוּבִין עַל שַׂפָתָא דִירִיעָתָא דְבֵית לּוּפִי תִּנְיָתָא:

(יא) וְעִשִּׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים וְהִבָּאתָ אֶת הַקַּרְסִים בְּלָלָאֵת וְחֶבְרַת אֶת הָאֹהֶל וְהָיָה אֶחָד: (יא) וְעִשִּׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים וְהִבָּאתָ אֶת הַקַּרְסִים בְּלָלָאֵת וְחֶבְרַת אֶת הָאֹהֶל וְהָיָה אֶחָד: (יא) וְתַעֲבֹד פּוּרְפּוּיִן דְּנְחֹשָׁא חֲמִשִּׁין וְתַעֲלִיל יָת פּוּרְפֵיאָא בְּעֲנוּבָא וְתִלְפַף יָת מִשְׁכָּנָא וְיִהִי חֵד:

(יב) וְסָרַח הָעַדְף בִּירִיעַת הָאֹהֶל חֲצֵי הַיְרִיעָה הָעַדְפָּת תִּסְרַח עַל אַחֲרֵי הַמִּשְׁבּוֹן: (יב) וְסָרַח הָעַדְף בִּירִיעַת הָאֹהֶל חֲצֵי הַיְרִיעָה הָעַדְפָּת תִּסְרַח עַל אַחֲרֵי הַמִּשְׁבּוֹן: (יב) וְסָרַחָא דִּיתִירָא בִּירִיעַת מִשְׁכָּנָא פְּלָגוּת יְרִיעָתָא דִּיתִירָא תִּסְרַח עַל אַחֲרֵי מִשְׁכָּנָא:

רש"י

שישב לחם האחד על גבי אותן הקנים ומבדילין בין לחם לחם כדי שתכנס הרוח ביניהם ולא יתעפשו ובלשון ערבי כל דבר חלול קרוי קסו"א: ומנקיתיו – תרגומו ומכילתיה הן סניפים כמין יחדות זהב עומדין בארץ וגבוהים עד למעלה מן השולחן הרבה כנגד גובה מערכת הלחם ומפוצלים ששה (הרש"א גורם חמשה) פלולים זה למעלה מזה וראשי הקנים שצין לחם לחם סמוכין על אותן פלולין כדי שלא יכבד משא הלחם העליונים על התחתונים וישצרו ולשון מכילתיה סובלותיו כמו נלאיתי הכיל. אבל לשון מנקיות אינו יודע איך נופל על סניפין ויש מחכמי ישראל אומרים (מנחות א') קשותיו אלו סניפין שמקפין אותו ומחזיקין אותו שלא ישבר. ומנקיותיו אלו הקנים שמנקין אותו שלא יתעפש אבל אונקלוס שתרגם מכילתיה היה שונה כדברי האומר מנקיות הן סניפין: אשר יסך בהן – אשר יכוסה בהן ועל קשותיו הוא אומר אשר יוסך שהיו עליו כמין סך וכסוי וכן במקום אחר הוא אומר (במדבר ז) ואת קשות הנסך וזה וזה יוסך והנסך לשון סך וכסוי הם:

(כז) לעמת המסגרת תהיין הטבעות – כרגלים תקועות כנגד ראשי המסגרת: לבתים לבדים – אותן טבעות יהיו בתים להכניס בהם הבדים: לבתים – לצורך בתים: לבדים – כתרוממו אתרא לתרמיא: (כח) ונשא צם – לשון נפעל יהיה נשא צם את השלחן: (כט) ועשית קערותיו וכפתיו – קערותיו זה הדפוס שהיה עשוי כדפוס הלחם והלחם היה עשוי כמין תיבה פרוצה משתי רוחותיה שולים לו למטה וקופל מכאן ומכאן כלפי מעלה כמין כותלים ולכך קרוי לחם הפנים שיס לו פנים רואין לכאן ולכאן לצדי הבית מזה ומזה נתן ארכו לרחבו של שולחן וכתליו זקופים כנגד שפת השלחן והיה עשוי לו דפוס זהב ודפוס ברזל. בשל ברזל הוא נאפה וכשמוציאו מן התנור נתנו בשל זהב עד למחר בשבת שמסדרו על השלחן ואותו דפוס קרוי קערה וכפתיו הן בזיכין שנותנים בהם לבונה ושחים היו לשני קומצי לבונה שנותנין על שתי המערכות שנאמר (ויקרא כה) ונתת על המערכת לבונה זכה: וקשותיו – הן כמין חלואי קנים חלולים הנסדקין לארכן דוגמתן עשה של זהב ומסדר ג' על ראש כל לחם

חק לישראל – פרשת תרומה ליל שישי

(לג) משקדים – כתרגומו מצויירם היו כדרך שעושין כלי כסף וזהב שקורין ניאל"ר: ושלשה גבעים – בזלטין מכל קנה וקנה: כפתר ופרח – היה לכל קנה וקנה:

(לד) ובמנרה ארבעה גבעים – בגופה של מנורה היו ארבעה גביעים אחד בזלט זה למטה מן הקנים והג' למעלה מן יריאת הקנים היואלים מזליה: משקדים כפתריה ופרחיה – (יומא נב) זה אחד מחמשה מקראות שאין להם הכרע אין ידוע אם גביעים משוקדים או משוקדים כפתריה ופרחיה:

(לה) וכפתר תחת שני הקנים – מתוך הכפתור היו הקנים נמשכים משני לדיה איך ואיך. כך שנינו במלאכת המשכן (מנחות כט) גבה של מנורה י"ח טפחים הרגלים והפרח ג' טפחים הוא הפרח האמור בירך שנאמר (במדבר ח) עד ירכה עד פרחו וטפחיים חלק וטפח שבו גביע מהארבעה גביעים וכפתור ופרח משני כפתורים ושני פרחים האמורים במנורה עלמא שנא' משוקדים כפתוריה ופרחיה למדנו שהיה בקנה שני כפתורים ושני פרחים לבד מן הג' כפתורים שהקנים נמשכין מתוכן שנא' וכפתור תחת שני הקנים וגו' וטפחיים חלק וטפח כפתור ושני קנים יואלים ממנו איך ואיך נמשכים ועולים כנגד גובה של מנורה טפח חלק וטפח כפתור ושני קנים יואלים ממנו וטפח חלק וטפח כפתור ושני קנים יואלים ממנו ונמשכים ועולים כנגד גובה של מנורה וטפחיים חלק נשתיירו שם ג' טפחים שבהם ג' גביעים וכפתור ופרח נמאלו גביעים כ"ב י"ח לששה קנים ג' לכל א' וא' וארבעה בגופה של מנורה הרי כ"ב ואחד עשר כפתורים ו' בששת הקנים וג' בגופה של מנורה שהקנים יואלים מהם וב' עוד נאמרו במנורה שנא' משוקדים כפתוריה ומיעוט כפתורים שנים האחד למטה אכל הירך והאחד בג"ט העליונים עם ג' הגביעים ותשעה פרחים היו לה ו' בששת הקנים שנאמר בקנה האחד כפתור ופרח וגו' למנורה שנאמר משוקדים כפתוריה ופרחיה ומיעוט פרחים שנים ואחד האמור בפרשת

(לז) לחם פנים – שהיה לו פנים כמו שפירשתי ומנין הלחם וסדר מערכותיו מפורשים באמור אל הכהנים:

(לח) מקשה תיעשה המנורה – שלא יעשה חוליות ולא יעשה קניה ונרותיה איברים איברים ואחר כך ידביקם כדרך האורפין שקורין שולדיר"ץ אלל כולה באה מחתיכה אחת ומקיש בקורנס וחותר כללי האומנות ומפריד הקנים איך ואיך: מקשה – תרגומו נגיד לשון המשכה שממשך את האיברים מן העשת לכלא ולכאן בהקשת הקורנס ולשון מקשה מכת קורנס בטד"ץ זלע"ז (געהאממערט) כמו (דניאל ה) דא לדא נקשן: תיעשה המנורה – (תנחומא) מאליה לפי שהיה משה מתקשה בה אמר לו הקב"ה השלך את הכר לאור והיא נעשית מאליה לכך לא נכתב תעשה (מנחות כט): ירפה – הוא הרגל של מטה העשוי כמין תיבה ושלשה הרגלים יואלין הימנה ולמטה: וקנה – הקנה האמצעי שלה העולה באמצע הירך זקוף כלפי מעלה ועליו נר האמצעי עשוי כמין בזך לזוק השמן לתוכו ולחת הפחילה: גביעיה – הן כמין כוסות שעושין מזכוכית ארוכים וקצרים וקורין להם מדירנ"ס ואלו עשוין מזהב ובזלטין ויואלין מכל קנה וקנה כמנין שנתן בהם הכתוב ולא היו זה אלל לנוי: כפתריה – כמין תפוחים היו עגולין סביב בזלטין סביבות הקנה האמצעי כדרך שעושין למנורות שלפני השרים וקורין להם פומיל"ש ומנין שלהם כתוב בפרשה כמה כפתורים בזלטין ממנה וכמה חלק שצין כפתור לכפתור: ופרחיה – ליורין עשוין זה כמין פרחים: ממנה יהיו – הכל מקשה יואל מתוך חתיכת העשת ולא יעשה לבדם וידביקם:

(לז) יואלים מזליה – לכאן ולכאן באלכסון נמשכין ועולין עד כנגד גובה של מנורה שהוא קנה האמצעי ויואלין מתוך קנה האמצעי זה למעלה מזה התחתון ארוך ושל מעלה קצר הימנו והעליון קצר הימנו לפי שהיה גובה ראשיהן שוה לגובהו של קנה האמצעי השביעי שממנו יואלים הששה קנים:

חק לישראל – פרשת תרומה ליל שישי

המשכן): כרבים מעשה חשב – כרובים היו מצויירין בהם באריגתן ולא צרקימה שהוא מעשה מחט חלל באריגה בשני כותלים פראוף א' מכאן ופראוף א' מכאן ארי מאל זה ונשר מאל זה כמו שאורגין חגורות של משי שקורין בלע"ז פיישיש"א (געוויירקט):

(ג) תהיין חוברות – תופרן במחט זה בצל זה חמש לצד וחמש לצד: אשה אל אחותה – כך דרך המקרא לדבר בדבר שהוא לשון נקבה ודבר שהוא לשון זכר אומר איש אל אחיו כמו שנא' בכרובים (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו:

(ד) ללאת – לאל"ש בלע"ז (שלייפען) וכן ת"א ענובין לשון עניבה: מקלה בחברת – באותה יריעה שבסוף החבור. קבולת חמשת היריעות קרויה חוברת: וכן תעשה בשפת היריעה הקיבולה במחברת השנית – באותה יריעה שהיא קיבולה לשון קלה כלומר לסוף החוברת:

(ה) מקבילות הוללות אשה אל אחותה – שמור שתעשה הוללות במדה אחת מכוונות הבדלתן זו מזו וכמתן ביריעה זו כן יהא בחברתה כשתפרוש חוברת אכל חוברת יהיו הוללות של יריעה זו מכוונות כנגד לוללות של זו וזהו לשון מקבילות זו כנגד של זו תרגומו של כנגד לקבל. היריעות ארכן כ"ח ורחבן ארבע וכשחבר חמש יריעות יחד נמצא רחבן כ' וכן החוברת השנית. והמשכן ארכו שלשים מן המזרח למערב שנא' עשרים קרשים לפאת נגב תימנה וכן לצפון וכל קרש אמה וחצי האמה הרי שלשים מן המזרח למערב רחב המשכן מן הצפון לדרום עשר אמות שנאמר ולירכתי המשכן ימה וגו' ושני קרשים למקלעות הרי עשר ובמקומם אפרסם למקראות הללו. נתן היריעות ארכן לרחבו של משכן עשר אמות אמלעיות לגג חלל רחב המשכן ואמה מכאן ואמה מכאן לעובי ראשי הקרשים שעוביים אמה נשתיירו י"ו אמה ח' לצפון וח' לדרום מכסות קומות הקרשים שגבהן עשר נמצאו שהי אמות התחתונות מגולות. רחבן של יריעות ארבעים אמה כשהן מחוברות עשרים אמה לחוברת שלשים מהן

בהעלותך עד ירכה עד פרחו. ואם תדקדק במשנה זו הכתובה למעלה תמצאם כמנינם איש איש במקומו:

(כז) את נרתיה – כמין בזיכין שנותנין בתוכן השמן והפתילות: והאיר על עבר פניה – עשה פי שפת הנרות שבראשי הקנים היוצאים מצדיה מסובים כלפי האמצעי כדי שיהיו הנרות כשתדליקם מאירים אל עבר פניה מוסב אורם אל כד פני הקנה האמצעי שהוא גוף המנורה:

(לח) ומלקחיה – הם הלצתים העשויין ליקח בהם הפתילה מתוך השמן ליטבן ולמושכן בפי הנרות ועל שם שלוקחים בהם קרויים מלקחים וכצ"ל ש"א לשון צבת טוליי"ש בלע"ז (אלאנגען): ומחתתיה – הם כמין בזיכין קטנים שחותה בהן את האפר שבגר בבקר בבקר כשהוא מטיב את הנרות מאפר הפתילות שדלקו הלילה וכזו ולשון מחתה פוישידי"א בלע"ז (שעפפלעפפעל) כמו (ישעיה ל) לחתות חש מיקוד:

(לט) ככר זהב טהור – שלא יהיה משקלה עם כל כליה חלל ככר לא פחות ולא יותר והככר של חול ששים מנה ושל קדש היה כפול ק"ך מנה והמנה היא ליטרא ששוקלין בה כסף למשקל קולוני"א והם ק' זהובים כ"ה סלעים והסלע ארבעה זהובים:

(מ) וראיה ועשה – ראה כאן זהר תבנית שאני מראה אותך. מגיד שנתקשה משה במעשה המנורה עד שהראה לו הקב"ה מנורה של אש: אשר אתה מראה – כתרגומו דאת מתחזי בטורא חלו היה נקוד מראה צפת"ח היה פתרונו אתה מראה לאחרים עכשיו שנקוד חטף קמ"ץ פתרונו דאת מתחזי שאחרים מראים לך. (שנהקוד מפריד בין עושה לנעשה):

(א) ואת המשכן תעשה עשר יריעות – להיות לו לגג ולמחילות מחוץ לקרשים שהיריעות תלויות מאחוריהן לכסותן: שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני – הרי ארבע מינין יחד בכל חוט וחוט א' של פשתים וגו' של אמר וכל חוט וחוט כפול ו' הרי ד' מינין כשהן שזויין יחד כ"ד כפלים לחוט (ברייתא דמלאכת

חק לישראל – פרשת תרומה ליל שישי

מהשתי אמות שנשארו מגולות מן הקרשים והאמה התחתונה של קרש שאין היריעה מכסה אותו היא האמה התחובה בנקב האדן שהאדנים גבהן אמה:

(ט) וכפלת את היריעה הששית – העודפת באלו העליונות יותר מן התחתונות: אל מול פני האהל – חצי רחבה היה תלוי וכפול על המסך שבמזרח כנגד הפתח דומה לכלה לנועה המכוסה בצעיף על פניה:

(יב) וסרח העדף ציריעת האהל – על יריעות המסכן. יריעות האהל הן העליונות של עזים שקרויים אהל כמו שנא' בהן לאהל על המסכן וכל אהל האמור בהן אינו אלא לשון גג שמאחילת ומסכות על התחתונות והן היו עודפות על התחתונות חצי היריעה למערב שהחצי של יריעה אחת עשרה היתירה היה נכפל אל מול פני האהל נשארו שתי אמות רוחב חציה עודף על רוחב התחתונות: תסרח על אחרי המסכן – לכסות שתי אמות שהיו מגולות בקרשים: אחורי המסכן – הוא כל מערבי לפי שהפתח במזרח שהן פניו וכפון ודרום קרויין כדדין לימין ולשמאל:

לגג חלל המסכן לארכו ואמה כנגד עובי ראשי הקרשים שבמערב ואמה לכסות עובי העמודים שבמזרח שלא היו קרשים במזרח אלא ד' (ברש"י ישן חמשה) עמודים שהמסך פרוש ותלוי בוויין שבהן כמין וילון נשתיירו ח' אמות התלוין על אחורי המסכן שבמערב ושתי אמות התחתונות מגולות. זו מלאתי בצרייתא למסכת מדות. אבל במסכת שבת (פ' הזרקה) אין היריעות מכסות את עמודי המזרח וט' אמות תלויות אחורי המסכן והכחוב בצרפה זו מסייענו ונתת את הפרוכת תחת הקרסים ואם כדברי הצרייתא הזאת נמאלת פרוכת משוכה מן הקרסים ולמערב אמה:

(ו) קרסי זהב – פירמיל"ש בלע"ז (שפאנגען) ומכניסין ראשן אחד בלולאות שבחוצרת זו וראשן א' בלולאות שבחוצרת זו ומחברין בהן:
(ז) יריעות עזים – מנוכה של עזים: לאהל על המסכן – לפרוש אותן על היריעות התחתונות:

(ח) שלשים באמה – שכשנתן ארכן לרוחב המסכן כמו שנתן את הראשונות נמאלאו אלו עודפות אמה מכאן ואמה מכאן לכסות אחת

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.